

عنوان مقاله:

تخطئه، تصویب یا تلورانس؟ تاملاتی در مبانی نظری شکیبایی دینی

محل انتشار:

فصلنامه نقد و نظر، دوره 27، شماره 105 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسنده:

محمدحسین مظفری - پژوهشگر مطالعات حقوق بشر، رییس مرکز صلح و گفتگو، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم

خلاصه مقاله:

بحث تخطئه و تصویب از مسائل مترقی علم کلام و اصول فقه است. هرچند موضوع شکیبایی دینی گفتمان دوره مدرن است، متکلمان مسلمان در قرن دوم هجری با این نظریه مبانی نظری شکیبایی مذهبی را در علم کلام و اصول فقه تبیین کرده بودند. متکلمان مسلمان با درانداختن بحث تخطئه و تصویب به این نتیجه رسیدند که می توان به رغم اعتقاد به باطل بودن یک عقیده، صاحب آن را ماجور یا معذور دانست. در این صورت، همزیستی پیروان ادیان مختلف بر مبانی معرفتی استوار می شود. با این حال، رواج تفسیری سطحی از این نظریه در دهه های اخیر سبب گسترش خشونت ورزی در جهان اسلام شده است. این مقاله با روش تحلیل تاریخی و بازخوانی مبانی کلامی و اصولی مسئله نشان می دهد که متکلمان مسلمان موضوع شکیبایی دینی را بر مبانی معرفتی در علم کلام استوار ساخته بودند. نویسنده نتیجه می گیرد بازخوانی نظریه تخطئه می تواند نقش مهمی در مقابله با خشونت های فزاینده ای ایفا کند که در دهه های اخیر در بخش های مختلف جهان اسلام گسترش یافته است.

کلمات کلیدی:

تخطئه، تصویب، تکفیر، شکیبایی دینی، همزیستی مسالمت آمیز

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1449083>

